

Advies van 26 februari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

1.
wijlen **[naam]**,
geboren op 7 augustus 1915, overleden op 13 januari 1991,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders van de Onbevleete Ontvangenis van de Allerheiligste Maagd en Moeder Gods Maria, ook bekend als de Congregatie van Broeders van Huijbergen,
2.
wijlen **[naam]**,
geboren 20 september 1904, overleden op 30 augustus 1989,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders van de Onbevleete Ontvangenis van de Allerheiligste Maagd en Moeder Gods Maria, ook bekend als de Congregatie van Broeders van Huijbergen,

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 augustus 2012. Op 3 december 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift met bijlagen ingekomen van broeder [naam], Algemene Overste van de Congregatie.

1.2. Op 15 januari 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [naam]. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klager was de oudste zoon van een gezin van negen kinderen. Klager was door zijn ouders voorbestemd om priester te worden. Om die reden is klager op twaalfjarige leeftijd naar een internaat in [plaats] gestuurd. Klager had daar echter heel veel heimwee, waardoor zijn schoolprestaties achterbleven bij de verwachtingen die op grond van de resultaten van de lagere school gerechtvaardigd waren. Rond Pasen 1968 is klager gestopt bij dit internaat en naar huis gegaan.

In augustus/september 1968 is klager naar het eerste klas van de mavo gegaan op het internaat [naam] in [plaats]. Klager voelde zich daar aanvankelijk redelijk thuis en had veel minder last van heimwee dan in [plaats]. Het internaat lag ook dichterbij het ouderlijk huis van klager, zodat hij vaker naar huis kon.

Aangeklaagde sub 1 was, van 1951 tot medio 1970, leraar en klassenhoofd in het internaat in [plaats]. In het najaar van 1968 maakte aangeklaagde sub 1 met een groep kinderen, waaronder klager, een boswandeling. Aangeklaagde sub 1 werd ook wel 'de sprokkelaar' genoemd vanwege zijn kennis van de natuur en omdat hij uit stukken hout beeldjes kon maken. Na afloop van de boswandeling moest klager aangeklaagde sub 1 helpen met het wegleggen van de diverse gevonden stronken en houtjes. Aangeklaagde sub 1 trok hem toen op schoot. Aangeklaagde sub 1 begon klager te strelen en te kietelen onder zijn blouse op de blote huid en ging ook met zijn hand in de broek van klager. Daarbij betastte hij het geslacht van klager. Klager verweerde zich hiertegen en is uiteindelijk weggelopen. Klager herinnert zich dat hij duidelijk de stijve penis van aangeklaagde sub 1 tegen zijn lichaam heeft gevoeld. Dit is één keer gebeurd, maar klager heeft daarna altijd angst gehad voor aangeklaagde sub 1.

Aangeklaagde sub 2 was als keukenbroeder aangesteld op het internaat in [plaats]. In het derde jaar op het internaat kreeg klager een eigen kamer en een klein aquarium. Aangeklaagde sub 2 hielp klager bij het inrichten van dit aquarium.

De kamer van klager was klein. Wanneer de sokkenlade openstond, kon de deur van de kamer niet meer verder dan op een kier worden geopend. De tweede keer dat aangeklaagde sub 2 op de kamer van klager kwam, zette aangeklaagde sub 2 de sokkenlade open. Er kon niemand de kamer binnenkomen. Aangeklaagde sub 2 opende de gulp van klager en zei tegen klager dat dit hun "visgeheim" zou zijn. Aangeklaagde sub 2 pakte vervolgens de penis van klager en duwde klager achterover op het bed. Aangeklaagde sub 2 begon op klager te 'rijden'. Daarna werd klager door aangeklaagde sub 2 duidelijk te verstaan gegeven dat hij het aan niemand mocht vertellen. Aangeklaagde sub 2 dreigde dat klager anders niet naar huis mocht in het weekend.

Aangeklaagde sub 2 heeft klager nadien vaker op diens kamer misbruikt. Aangeklaagde sub 2 heeft klager gedwongen aangeklaagde af te trekken. Dat is vijf à zes keer gebeurd. Voorts heeft aangeklaagde sub 2 driemaal geprobeerd zijn penis in de mond van klager te duwen. Eenmaal is dat gelukt, maar omdat klager moest kokhalzen kwam het niet tot orale bevrediging.

Twee keer is klager op een andere kamer misbruikt. Daar stond een groot aquarium. Hij werd dan door aangeklaagde sub 2 op schoot getrokken en betast aan zijn geslacht. Aangeklaagde sub 2 zat daarbij in een soort rookstoel.

Twee keer is klager door aangeklaagde sub 2 meegenomen naar de kelder vlakbij de keuken. Daar duwde aangeklaagde sub 2 klager tegen de muur en betastte hem. Aangeklaagde sub 2 begon daar ook weer tegen klager 'aan te rijden'.

Klager schat dat hij vijftientig tot vijftig keer is misbruikt door aangeklaagde sub 2 in een periode van ongeveer twee jaar (1970-1972).

Klager durfde noch thuis, noch aan nadere leerlingen iets te vertellen over het misbruik. Toch werd klager door diverse medeleerlingen gepest. Zij noemden hem “[bijnaam]”. Ook een aantal broeders noemden klager zo. Klager leidt daaruit af dat andere leerlingen wisten van het misbruik of daar vermoedens over hadden.

Klager is op het internaat ook eenmaal fors mishandeld door een broeder.

2.2. Klager wilde na zijn ervaringen op het internaat niet meer naar de kerk en voelde dat hij daarom, en omdat hij geen priester was geworden, zijn ouders teleurstelde.

In 1972 is klager een verpleegopleiding gaan volgen. Klager voelde zich erg onzeker en had veel moeite met relaties. Hij had in die tijd slechts enkele kortdurende relaties. Klager durfde niet te praten over het misbruik en zocht een uitvlucht in alcohol. Hij raakte daardoor in een neerwaartse spiraal. Twee keer is klager bijna weggestuurd van opleiding en werk, maar een aldaar werkzame psychotherapeut merkte dat er iets aan de hand was met klager. Zij heeft hem geholpen en bij haar kon klager zijn verhaal voor het eerst kwijt.

In relaties bleef klager problemen ondervinden. In 1996 leerde hij zijn huidige partner kennen. Zij zijn getrouwd en hebben samen een dochter. Klager kreeg mede daardoor een rustiger bestaan.

Met zijn ouders heeft klager nooit over het misbruik kunnen praten. Bij de verdeling van de erfenis van hun ouders werd door één van de broers van klager een opmerking gemaakt over de kosten van het internaat. Die opmerking kwam bij klager hard aan. Hij is opnieuw in therapie gegaan en heeft een vorm van systeemopstelling gedaan. Daardoor heeft hij meer inzicht gekregen in de verhoudingen binnen het gezin. Het misbruik is ook aan bod gekomen. Ongeveer vier jaar na deze therapie heeft klager zijn broers en zussen kunnen vertellen over het misbruik. Van hen kreeg hij begrip en steun.

Klager is als verpleegkundige in de psychiatrie gaan werken. Hij heeft soms moeite bij met name de intake van bepaalde patiënten. Klager stelt dat hij gezien zijn capaciteiten zonder het misbruik ten minste de havo had kunnen halen.

Na de publiciteit rond het misbruik in de Kerk in 2010 merkte klager dat hij nog steeds last heeft van het verleden. Hij heeft slapeloze nachten en voelt een grote boosheid. Hij is opnieuw in behandeling bij een psychotherapeut. Klager hoopt dat er een punt achter het verleden kan worden gezet.

2.3. Klager wil oprechte en werkelijke erkenning van het misbruik. Hij wil de Congregatie laten weten hoe groot de gevolgen van het misbruik voor hem zijn geweest.

3. De reactie op de klacht

Aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. Broeder [naam] stelt in zijn reactie dat hij uitgebreid onderzoek heeft verricht naar aanleiding van de klacht. Hij is er mee bekend dat tegen aangeklaagde sub 1 meerdere klachten zijn ingediend. Met betrekking tot aangeklaagde sub 2 zijn geen aanwijzingen gevonden voor door hem gepleegd misbruik. Voorts is onbekend dat aangeklaagde sub 2 een aquarium op zijn kamer zou hebben gehad. Broeder [naam] benadrukt dat hij daarmee niet wil zeggen dat hij geen geloof hecht aan het relaas van klager. Hij kan het echter bevestigen noch ontkennen.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de hiervoor genoemde Procedure. Volgens artikel 1.3. van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

Ten aanzien van aangeklaagde sub 1

4.3. Er zijn meer dan veertig jaar verstreken sinds de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde sub 1 klager eenmaal op schoot heeft getrokken, hem onder zijn blouse op de naakte huid heeft gekieteld en in de broek het geslacht van klager heeft betast. Aangeklaagde sub 1 had daarbij een erectie.

4.4. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast zijn er twee adviezen tot het gegrond verklaren van klachten tegen aangeklaagde sub 1 (zaaknummers 2011T351 en 2011T478).

Ten aanzien van aangeklaagde sub 2

4.5. Ook ten aanzien van aangeklaagde sub 2 acht de Klachtencommissie aannemelijk dat het gestelde heeft plaatsgevonden. De Klachtencommissie komt tot dat oordeel op grond van het authentieke verhaal van klager. De Klachtencommissie acht niet aannemelijk dat sprake is van een persoonsverwisseling, nu klager aangeklaagde sub 2 op een foto heeft herkend en voorts zich wist te herinneren dat aangeklaagde sub 2 een oudere broeder was en (daarom) als enige van de op het internaat werkzame broeders nog een toog droeg, hetgeen ook de overste juist voorkwam. Klager heeft voorts ter zitting verduidelijkt dat de door hem beschreven kamer met het grote aquarium door hem is aangezien voor de kamer van aangeklaagde sub 2, maar dat hij niet weet of het ook daadwerkelijk diens (slaap-)kamer was. Door broeder [naam] is bevestigd dat op het internaat een kamer bestond als door klager omschreven. Het was weliswaar niet de kamer van aangeklaagde sub 2, maar dat doet aan de aannemelijkheid van het relaas van klager niet af.

4.6. De Klachtencommissie is voorts van oordeel dat steunbewijs kan worden gevonden in de diverse therapieën die klager vanaf 2008 heeft gehad, waarbij, zo volgt uit de overgelegde stukken, het misbruik aan de orde is geweest. In de brief van [instelling] van 17 april 2012 wordt vermeld dat klager de naam van aangeklaagde sub 2 als één van de misbruikers heeft genoemd.

4.7. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager in een periode van ongeveer twee jaar tussen de vijftientig en vijftig keer is misbruikt door aangeklaagde sub 2.

Aangeklaagde sub 2 heeft klager herhaaldelijk op schoot getrokken en vele malen de penis van klager betast en tegen hem 'opgereden'. Aangeklaagde sub 2 heeft klager ook gedwongen om aangeklaagde sub 2 af te trekken. Dat is vijf à zes keer gebeurd. Voorts heeft aangeklaagde sub 2 driemaal geprobeerd zijn penis in de mond van klager te duwen. Eenmaal is dat gelukt, maar het is niet tot orale bevrediging gekomen.

Slotsom

4.8. De Klachtencommissie zal adviseren tot het gegrond verklaren van beide klachten. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden sub 1 en 2 met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas dertien respectievelijk vijftien jaar oud. Aangeklaagden sub 1 en 2 waren voor hem personen die hij moest kunnen vertrouwen. Gelet op het feit dat aangeklaagden sub 1 en 2 zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert broeder [naam], Algemene Overste van de Congregatie van de Broeders van de Onbevleete Ontvangenis van de Allerheiligste Maagd en Moeder Gods Maria, de klacht tegen aangeklaagden sub 1 en 2 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 26 februari 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan broeder [naam] en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de broeder [naam] binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft broeder Hommel daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van broeder [naam].